

LA IL·LUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta.

LLEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA
DE

CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSSELLÓ

Any II

Barcelona, 1.er de Mars de 1901

Núm. 9

SUMARI

GRAVATS: Don Bartomeu Robert y Yarzábal, elegit Senador del Regne.—Sarriá: Passeig del bisbe Morgades: Descubriment oficial de les lúpides. — Don Ramón Picó y Campamar, actual President del Centre Excursionista de Catalunya. — Don Arthur Osona y Formentí, distingit excursionista catalá. — Casament de S. A. R. la Princesa d'Ásturies. — Don Ramón de Campoamor. — Don Francisco de P. Sánchez Gavagnach. — Actualitats de Holanda: S. M. la Reyna Guillemina; S. A. Enrich de Mechlembourg-Schwfrin, espós de la Reyna Guillemina; S. M. Guillém III d'Orange de Nassau; La carrossa real tornant del casament; Palau real de La Haya, residencia de S. M. la Reyna Guillemina; Medalla commemorativa de la regencia.—Lo ball de les gitanes al Vallés: La plaça de Ripollet avants de la festa; Aspecte de la plaça de Mollet; Entrada de la colla de Parets á la plaça de Ripollet; La colla de Ripollet á Mollet; Al bo de la festa (fotografies). — Lluís Hector Berlioz.—Senyera del «Orfeó Catalá».—Los mestres Nicolau y Millet.—Xapultepech: Un dels ahuehetes.—Les xinampes de Santa Anita.—Arlés: Runes del teatre grech.—Orange: Anfiteatre.—Niçe.—Nimes: La casa quadrada.—Lemouzi: Castell de Bonneval.—Marsella des de'l Port.—Arlés: Claustre románich. Nimes: Anfiteatre.—Saint-Bonnet Larivière.—Port de Toulon.—Escuts de Usell, dels corps de la ville de Poitiers, de Avignon, de Marsella y de Provença.—Gent de casa, per Mariano Foix.—Sortida del record de motocicles del día 10 de febrer.

LES FESTES DE L'UNIÓ VELOCIPÉDICA ESPANYOLA

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal. — Los vianants forçats, per Alfons Sans y Roscell (ilustracions de J. Pahissa y Jó). — Don Ramón de Campoamor.—En Francisco de P. Sánchez Gavagnach. — L'Orfeó Catalá al Liceu, per G.—Bellesees naturals de Méxich.—Germanor catalano-provençal, II, La terra dels felibres, per Víctor Oliva.—Nostres gravats. — Sport, per J. Elías Juncosa. — Bibliografia. — Cansoner popular: Sant Ramon de Penyafort. — Curiositats y passatemp. — Anuncis.

MUSICA: Rima, per Francisco de P. Sánchez Gavagnach, lletra de Manel Rocamora.

(Fot. de D. J. de Salazar.)

SORTIDA DEL «RECORD» DE MOTOICICLES DEL DIA 10 DE FEBRER.

Lo foot-ball en la present temporada á Barcelona.

Com deyam en nostre article anterior, aquest joch está actualment en un período de puja verda-derament remarcable. Los jugadors aumentan cada día, lo nombre de camps de joch també y'ls Clubs treballan de ferm per á estar á l'altura del entusiasme y no dexar decaure l'animació actual.

Lo «Barcelona foot-ball Club» de que ja parla-rem, es lo més potent, ja que compta ab més de cent socis, un magnífich clòs ahont té arreglats dos camps de joch y una bona direcció al meteix temps que una organisació bastant perfecta. Lo nombre de socis actius es molt considerable, comptantse entre ells molts inglesos, suïssos, alemanys y prin-cipalment catalans; compta ab alguns jugadors molt forts y fins ara havia guanyat tots los partits en que havia prés part. Ultimament n'ha perdut al-gún, degut sens dupte á falta d'entrenament (prepa-ració) y una mica per mancarhi direcció en lo seus jochs, ja que'l seu primer *team* (bando) es més fluix com á tal que no pas cada jugador individualment y als jugadors los hi manca una mica de combinació en lo joch, lo qu'es de creure que correjirà son Capità, tornant lo Club á pendre l'aventatge que sempre havia tingut devant de tots los altres Clubs. Té alguns bons jugadors com los senyors A. Witty, O. Maier, Gamper, Parsons, Terradas, Valdés, Black, y altres. L'uniforme del Club es camisa vermella y blau fort per meytat, ab l'escut de Barcelona bro-dat al pit ab les inicials dessota, y pantalons negres, dexant á part les mitjes de llana y çabates de cuy-ro fort ab soles especials per á evitar les relliscades, que son iguals per á tots los Clubs.

Lo Club que segueix en importancia á n'aquest es l'«Hispania Athletic foot-ball Club» que, encara que té un nombre reduhit de socis, aquests jogan bé y es l'únich que pot posarse devant del «Barce-lona», á qui ha guanyat ara fa poch gracies á la ben entesa combinació del seu joch. La qualitat prin-cipal d'aquest es més aviat que una força remarcable, un joch intel·ligent, fi, *gentleman*, com diuen los in-glesos, que contrarresta'l joch de qualsevol altre *team* fort. Un dels jugadors remarcables es son Ca-pità G. Green, ademés de Hamilton, Soley y altres. Aquest Club juga ab camisa vermella y pantalons blancs y té com á camp de *matchs* l'Hipodrom, no tenint actualment camp d'ensaig. Encara están en la memoria de tots, los últims partits jugats con-tra'l «Barcelona», que l'han colocat á una envejable altura, fentne'l seu únich competidor serio.

Seguexen en importancia, lo «Club Catalá», fun-dat poch després del «Barcelona», que compta ab dos *teams* bastant forts remarcables, principalment per llur manera de jugar, guardant molt bé llurs posicions y fent un joch forsa intel·ligent baix la di-recció de son President don J. Vila. Lo porter Pla-nells, y lo back Degollada y altres son remarcables

jugadors. Son uniforme es completament blanch y fa'ls partits d'ensaig cada diumenge al clos del Ve-lodrom de la Bonanova.

La «Societat Espanyola de Foot-ball», está for-mada en sa majoría per jovers de la Universitat, en-tusiastes y valents jugadors, però mancat una mi-ca de la direcció d'un jugador ben entés en lo joch. Son bastant nombrosos y fan los partits en l'espa-nyós camp de davant la Sagrada Familia, lluhint un especial uniforme de color groch de canari.

La «Societat Sportiva Santanach» també té un *team* bastant entés en lo joch, ab alguns jugadors remarcables, principalment per llur força, y fa'ls partits en lo camp de *can Pepet* (can Tunis).

La «Societat Franco-Espanyola», composta en sa major part per jugadors francesos, es bastant fluixa y té poca importancia. Té'l seu camp dar-re la Sagrada Familia y vesteix uniforme blau clar.

Ademés hi há l'«Apléch Escolar», format per es-tudiants, y alguna altra agrupació sens importancia, fentse partits també en varias Societats velocipédi-cas, com la «Tortuga Ciclista», «Club Ve'locipé-dich» y altres.

A fora de la nostra ciutat, á Terragona hi há format de fa poch un Club en lo qual figuran los més entusiastes *sportmen* d'allí, forts y intel·ligents jugadors. Ademés á Mataró, Palma de Mallorca y altres punts compta'l *foot ball*, ab entusiastes parti-daris, practicantse igualment en molts patis de re-creu de colegis, y finalment fins hi há *teams* de noys, que fan *matchs* ab los de la Colonia in-glesa.

L'acontexement d'aquesta temporada es la *Copa Macaya*, oferta pel President honorari del «Hispa-nia», al Club que la guanyi tres anys seguits en lluyta ab los demés d'Espanya. Actualment s'están fent los *matchs* entre'ls Clubs «Barcelona», «Hispa-nia», «Espanyola», «Club de Tarragona» y «Franco Espanyola». La «Santanach» si bé va inscriures, des-prés abandoná la lluyta.

Ara l'atenció dels *footballmen* está concentrada en aquesta lluyta de qual resultat ja tindrém al cor-rent als nostres lectors.

A part del *foot-ball association*, qu'es el de que'ns havém ocupat per ésser el que's practica á Barce-lona, hi há'l *rugby* que se diferencia del qu'havém explicat, principalment per jugarse ab las mans y permétersi tota mena de procediments pera portar la pilota al seu camp y tréurerla de las mans dels altres, per lo qu'es necessita un vigor més gran que per á l'altre. Un altre día ens en ocuparém ab de-tenció.

Avuy tenfm el gust d'oferir als nostres lectors una vista de la sortida de la carrera de motocicles (tricicles automòvils), que organisá la primera fede-ració dels aficionats á la roda del nostre país, essent la primera, en la seva classe, feta fins avuy. El trajecte fou des de'ls Quatre Camins fins á Tar-rassa passant per la Rabassada, ó sían 56 kilòme-tres 600 metros, que foren fets per l'Abadal, que arribá primer, en 1 hora y 51 minuts, temps relati-vament curt donada la carretera en que's feu, que puja á una altura de 422 metros sobre'l nivell del

mar, estant plena de revolts. De tots modos es un resultat satisfactori, pel que felicitem á l'associació organisadors.

J. ELIAS JUNCOSA

Nota: A causa d'un desperfecte ocorregut á últi-ma hora, no podém publicar los gravats de Foot-ball que teníam preparats, lo que efectuarém en 'o número proxim.

BIBLIOGRAFÍA

(En aquesta secció s donará compte de tots los llibres que'ns envien autors ó editors.)

CERTAMEN PÚBLICO CELEBRADO POR LA ACADE-MIA BIBLIOGRÁFICO-MARIANA EN LA TARDE DEL 14 DE OCTUBRE DE 1900.—Lérida.—Imprenta Mariana.—1900.

Acompanyat dels *Anales de la Academia Biblio-gráfic-Mariana*, de Lleyda, hem rebut lo volúm que conté les poesías premiades y altres composi-cions presentades al concurs obert per aquella so-cietat per á solemnisar l'aniversari XXXVIII de sa instalació y que, seguint la devota tradició d'aque-lla casa, fou dedicat á la Verge María, posada lla-vors baix la advocació de *Nuestra Señora de la Pe-ña de Francia*, á Salamanca.

Es un bon aplech de belles notes dedicades á cantar les glories de la Verge Santíssima y entre elles hi té la deguda representació la poesia cata-lana.

REVISTA VALENCIANA DE CIENCIAS MÉDICAS.—Va-lencia.—Janer de 1901.

Los metges valencians donan mostra de llurs avenços y amor al estudi en les variades seccions d'aquexa revista professional que publican men-sualment baix la direcció del Doctor Faustí Barbe-rá, individuo de la Real Academia de Medicina y en la que hi colaboran los més ilustrats entre la classe y altres escriptors distingidíssims en arts, ciencias y literatura.

FORI—Quadret de costums catalanes, original de *Modest Urgell*.

Formant un bonich fascicle editat pel setmanari *Juventut*, s'ha publicat aquesta obra, estrenada dar-derament al Teatre de Novetats ab falaguer éxit. Va il·lustrada ab dibuxos del meteix autor, y tota ella reve'a la tasca personalíssima y ben original del ce'brat pintor que s'ha posat á autor dramátich, cap á ses velleses, cedint á sa *incurabile mania per il teatro*, com diu ingénuament en la dedicatória á Eleonora Duse.

ALBUM ITALIA VITALIANI.—Roma.—1900.

Com á reclám de les funcions que durant aquesta Quaresma té de donar al Teatre de Novetats la

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

ANY II.

BARCELONA, 1.ª DE MARS DE 1901.

NÚM. 9.

DON BARTOMEU ROBERT Y VARZÁBAL,
ELEGIT PER LES ECONÓMIQUES DE BARCELONA SENADOR DEL REGNE.

CRONICA DE CATALUNYA

Lo Carnestoltes s'es ben acabat: ni á Barcelona ni á cap més població de Catalunya, sense fer excepció de Vilanova, ahon des de fa molts anys constituexen les festes de carnestoltes, les més divertides y renombrades, han tingut cap importancia. Cantemli les absoltes y desitgém una cosa; que s'acabi de morir, donchs ses acaballes son ridícoles y d'un mal gust extraordinari. Bé massa que tot l'any n'hi há de disfrees y bé massa carettes que's portan en la vida.

Tampoch aquest any hem vist tantes criatures disfreadades de *chulos*, *toreros* y *soldats*, com altres carnestoltes: sempre es una nota digna de esmentarse.

Altrament, lo temps no ha pas ajudat la festa: les neus han caygut ab abundó per l'alta montanya y fins la costa se'n ha vist vestida com poques vegades. A Barcelona'l termómetro ha baxat fins á cinch graus sota zero, veritable estranyesa aquí hon la temperatura mitja del hivern es de dotze graus. Les comarques pirinenques, les properes al Montseny, la Segarra y altres han sufert temperatures polars. Que sia per bé, cumplintse l'adagi, any de neu, any de Deu.

Ha acabat la temporada de teatre catalá de Novetats, sense més fruyt que valga la pena que *La Mirre eterna* d'en Iglesias: la temporada no ha tingut l'equilibri convenient y no sabém per qué, comptant ab la direcció d'actor tan eminent y cuydadós com l'Enrich Borrás, lo primer de Espanya sense cap dupte. També está acabant ses funcions lo Teatre Líric Catalá, que les donava al Tívoli y que ha fet una bona cullita d'obres, sobreexinthe *La Alegria que passa*, d'en Rosiñol y en Morera, *L'adoració dels pastors*, de Mossén Cinto y del meteix Morera, y *Picarol*, de l'Apeles Mestres y en Granados: ab tot y aquests éxits, tampoch lo Teatre Líric ha sapigut equilibrarse degudament assegurantse un públich; com tampoch ha fet bona feyna lo Teatre Catalá, de Romea. ¿Per qué? Vivim en época de transició artística: es difícil accontentar á la generació que se'n va, á la madura, y á la que puja: ni autors ni actors ni empresas han sapigut trovarlo'l camí que passa pel mig d'aquestes tendencies y les agermana en una sola aspiració artística. Per altra banda, les qüestions polítiques y socials que tenen dividides les forces de la inteligencia, á Barcelona ressonan en les manifestacions del art y fan traveta als que puján.

Es precís que axó acabi: may com

SARRIÁ.—PASSEIG DEL BISBE MORGAGES,
DESCUBRIMENT OFICIAL DE LES LÁPIDES.

avuy hi havia hagut un públich tan disposat á favorir lo nostre teatre y cal acoblarlo, amanyagarlo, enclohentlo dintre del general moviment que anima á nostra terra.

Ara que'l públich pensa en los qui treballan, es precís que'ls qui treballan pensin una mica en lo públich.

Naturalment que falta ans que tot, un teatre. Ni'l Principal ni Romea per lo apartats del centre y per llurs tradicions servexen; Novetats es un teatre per espectacles; la comedia y fins lo drama hi venen balders; lo Tívoli no té condicions de bellesa ni de comoditat. Los esforços de tots deuen dirigirse, donchs, á lograr una sala digna d'una ciutat com Barcelona y de la importancia y renom de la escena catalana.

Tornan á ploure cartells de certamens. Com si'l sentiment de la renaxensa de Catalunya tingués necessitat de buscar noves forces en la font que va donarli vida, la poesia y la historia's desvetllan novament. Es la obra que segueix lo seu camí y cerca nou alé per á la embestida.

Per altra banda, lo desvetllament dels interessos materials empren un camí que ha de portarlos á la victoria, y ha de donar una Catalunya robusta ahon puga viure ab la força necessaria, un esperit sencer y sá. Los agricultors ab exemples tan hermosos com los donats per la cambra Agrícola del Ampurdá, constituída á Figueres, seguit per los del Panadés y del Vallés; los industrials unintse ab ample esperit per á conseguir millores com les del Port franch de Barcelona y la Escola d'Art Industrial; los homens de negocis dedicant llurs activitats al descubrimient y explotació de les riqueses mineres de Catalunya y l'esforç de tots cercant la manera de conquistar nous mercats pels productes del país, han de donar dintre pochos anys una força de la que no podém ni tenirne idea, mal grat la lluyta eterna contra les disbauxes y les malifetes dels polítichs que per desgracia de tots nos governan des de Madrid.

Deu vulla que alguna bogeria grossa no vinga á destorbar la obra á que Catalunya dedica ses forces intellectuals y materials, obra que arribará á ésser inmensa si sabém combatre ensemps als enemichs exteriors y als interiors, representats aquests per un excés de individualisme que posa obstacles á la gran força del temps moderns: la associació.

No es nou en la vida del progrés

DON RAMON PICÓ Y CAMPAMAR
ACTUAL PRESIDENT DEL CENTRE
EXCURSIONISTA DE CATALUNYA.

que Catalunya pugui engranar-se ab les primitives d'un descubrimt o ab les de sa aplicació a la pràctica. Torredembarra, una vila hermosa, travalladora, colrada pel sol de la costa tarragonina, besada per aquell ale de la romana grandesa que sembla exir dels monuments de Tarraco y de l'Arch de Barà, per escamparse sota un cel de no igualada bellesa, ha tingut la honra d'esser la primera d'Espanya sinó del món, que ha il·luminat sos carrers y ses cases ab la llum del porvenir, producte de la combustió del gas acètil·lic.

L'aconteixement fou celebrat diumenge ab la solemnitat de guda, convertintse en festa en honor del treball de Catalunya: fou una festa veritablement catalana, en la qual se demostrà que l'anima de la terra no fa cas de les ratlles oficials que des de Madrid han dibuixat en lo mapa de Catalunya, volentia dividir per a crear odis y revets.

La il·luminació de Torredembarra ha estat feta pels senyors Costa y Fonces, rahó social es-

DON ARTHUR OSONA Y FORMENTÍ,
DISTINGIT EXCURSIONISTA CATALÀ.

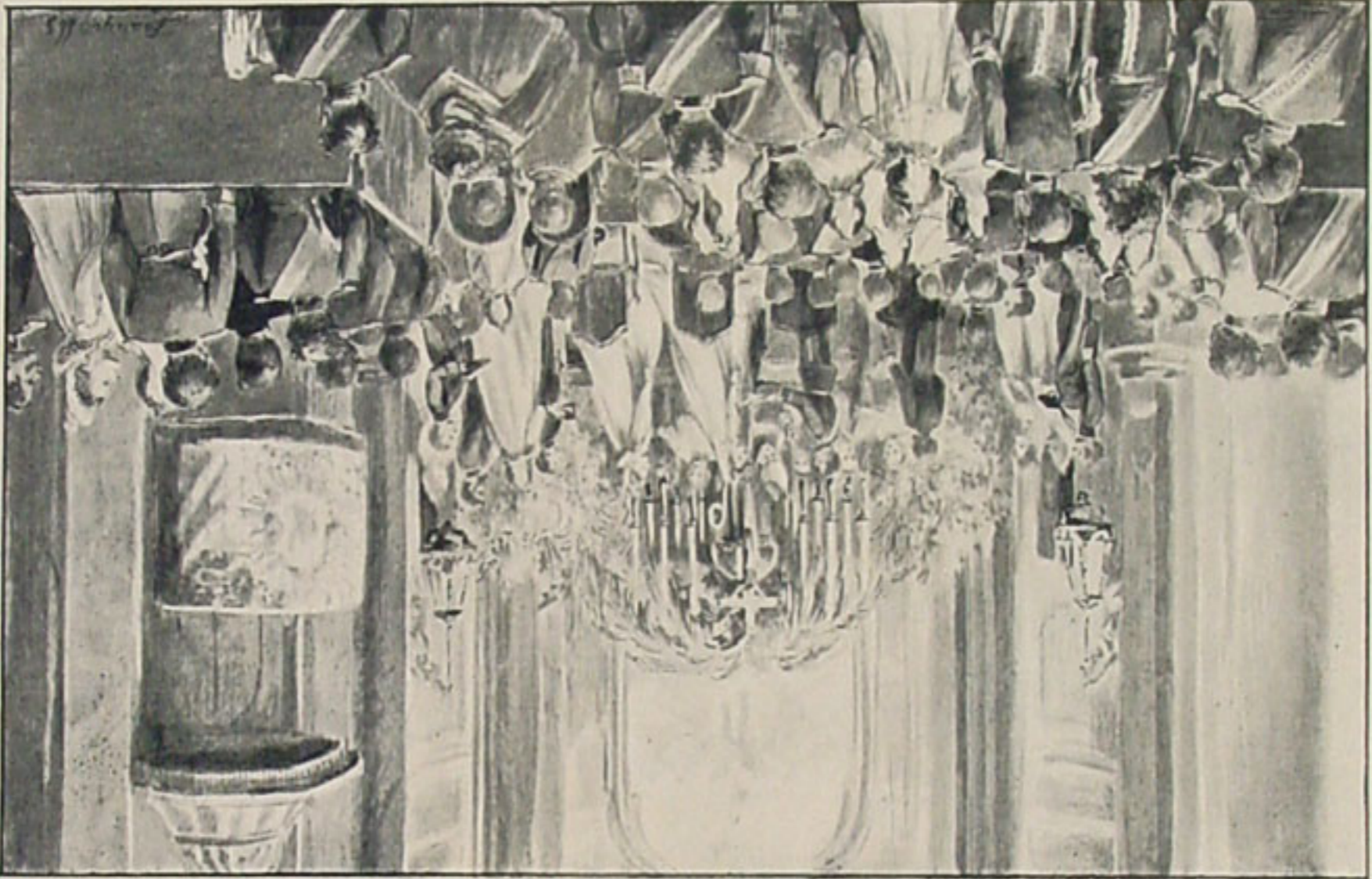
ploradora dels carburadors inventats per aquest darrer y premiats ab medalla d'or en la passada Exposició Universal de París.

Han començat a Novel·litzar les representacions de la cminent artista Italia Vitaliani.

Si bé penssem ocuparnos més llargament en altra crònica, y sobre tot, que'n parlara lo nostre company de redacció encarregat de fer la crítica teatral, no dexarem de fer constar que les primeres obres posades en escena per tan eminent actriu han descubert tot un temperament d'artista, que sens dubte dexarà grats records entre ls entusiastes del art de veres.

Al teatre principal hi prepara també una nova campanya, qual inauguració tindrà lloch dissapte, la eminent actriu Maria Tubau, representant la tan celebrada producció *La Corte de Napelion*.

TERKÁN AGULLÓ Y VIDAL

CASAMUNT DE S. A. R. LA PRINCESA DE ASTURIAS,
CROQUIS DEL NOSTRE CORRESPONSAL ARTÍSTIC.

LOS VIANANTS FORÇATS

ERA l'hora en que'l dia s'anava en-
fosquint. Des del cim de l'alta ser-
ralada'l sol llençava sos darrers
esguarts al petit poble que, joga-
ner, boy s'enfilava costerar amunt.
Un núvol menut, blanquinós, apa-
rexia en lo blau fosch del cel, al

ensemps qu'en ell també hi lluhian algunes estrelles ab la brillantesa trista de les nits d'hivern.

Les ombres pahoroses de la nit anavan envolcallant la Natura ab son negre mantell y ni una sola remor torbava'l silenci corpredor y solem-
nial que regnava. Los aucells espahordits havian termenat llurs armonies
y'ls feynaters del camp, ab pas calmós y entonant alguna que altra popu-
lar corranda, se'n havian anat á llurs cases, ahon ja'ls esperava la may-
nada alegroya y'l foch llengoter y revifador de la llar. Calmosament los
arbres eran gronxats pel vent, un vent fret com glaç, un vent que tallava
la cara y feya estremir lo cos ab esgarrifances.

Lo silenci fou interromput per una veu humana, una veu mascle que
inarmónicament entonava una cançó. Ses últimes esparces foren acalla-
des pels feréstechs lladruchs dels goços que udolavan ab uns udols terri-
bles, imponents, sens que s'aturessen lo qui havia cantat la cançó y'l que
l'acompanyava. Eran dos pobres, dos pobres que'ls matís sortían de la
miserable barracota que tenian, situada als afores de la vila y que anavan
recorrent tots los poblets vehins dels encontorns y casetes que en lo camp
restavan soltes, pera recullir un moç de pá ó lé un regany. No anavan
quasi vestits y la poca roba que portavan era tan rompuda que los hi fe-
ya ensenyar troços de llur carn d'una vermellor torrada.

Cansats de caminar s'assentaren en una de les pedres del camí, cap-
baxos y tristos, y un d'ells alçá la vista al cel y'l resseguí tot ab sa mira-
da, brandant poch á poch lo cap. Lo cel s'havia ennuvolat del tot ab uns
núvols blancs, boy d'una blancor verge y llisa. Son company alçá tam-
bé la vista al cel y'l contemplá llarga estona, acabant per
tocar ab lo colze al seu company de pelegrinatge, y alçante
penosament, emprengueren de nou la caminada, serralada
amunt, ara cayent ara axecantse y sempre surtint
de llurs pits sospirs fondos y gemechs trencats...
Lo silenci que per tot s'extenia los hi havia fet por,
y pera distreures, altra vegada entonaren una cançó
d'una tristesa escayenta, que poch á poch prenia la
tonada d'un cant de guerra ab esclats d'alegria
salvatge. De sobte del cloquer del poblet que s'en-
filava serralada amunt sortiren unes notes plenes
de magestat y sobirana grandesa, que dexavan anar
les campanes al giravoltar ab pausa. Tocavan á
morts, y les campanades aquelles, rebotent solem-
nialment per les fondalades, eran les que havian
ressonat com fortes martellades dintre'ls cervells
dels dos pobres, sentilos interrompre llur cant. Lo
ressó de les campanes recorria l'espai y'ls dos po-
bres se llevaren instintivament les gorres espelli-
cades que'ls hi cobrián llur cap, y, descuberts, ab

respecte piadós, mormolaren una oració sentida, mes no com-
presa. Se feren cárrech de que aquelles campanades eran un re-
cort que s'edicava als difunts y ells recordaren als seus qu'en
lo fossar de la vila reposavan eternalment.

Seguiren caminant, caminant, y del cel que s'havía anat tapant
d'atapahida nuvolada, començaren á caure bolves de neu gelada,
fent més fantástica aquella nit freda y fosca com gola de llop.

Abatuts, materialment rendits, arrivaren dalt del cingle y s'as-
segueren, ab tot y la neu que anava espessintse, al cayre del me-
teix abím. Se sentían encara les campanes que tocavan ceremo-
niosament; mes llurs veus planívoles no arrivavan del tot clares;
minvavam al ser trameses pel ayre llurs vibracions, y'ls dos via-

nants, cansats, les mans creuades entre'ls genolls y lleument encorvat lo
cos, contemplavan ab esguart trist, inmóvil, com tot lo que s'extenia al
davant d'ells s'anava cubrin de neu, enmantellanho tot ab una capa
blanca, d'una blancor hermosa y esglayadora á la vegada.

Lo fret horrorós d'aquelles altures no'ls dexava ni tan sols bellugar-
se, y'ls borrallons de neu eran per moments més grossos y ja no se sen-
tia'l ressó funeral de les campanes.

Provaren d'axecarse; mes si un d'ells va conseguirho, l'altre tombá
una mica'l cap endavant, ab la má intentá agafarse á una de les roques,
y s'hauría estimbat si'l seu company no l'agafa presurós y'l treu del pe-
rill. Fou feyna en va. Ja era un cadáver. Son company lo cridá, va be-
llugarlo, va mirarlo ab amor y anyorament y esclatá en plor... Intentá
portarlo á la vila, mes les forces li mancaren y allavors va arrocegarlo
fins al peu d'un arbre cubert ab blanca caputxa de neu congelada y allí'l
dexá. Va semblarli que'l mort li pagava son esforç ab un somriure intern
que no exía á sos llavis morats, d'un color terrible.

Tot sol, sol y vern, emprengué la caminada envers la vila, en tant que
la neu anava minvant, minvant...

A mida que caminava s'anava aclarint lo cel, y'ls núvols, galopant
per l'espai com braus corcers que afanyosos s'empaytessen, anavan des-
aparexent, desaparexent y fonentse qui sab á hon.

Al arribar á la vila un raig del sol ixent, esmortuít y vergonyós, de-
xava anar sa llum sobre la terra cuberta de blanca vestidura, qual llum
feu aturar al pobre, qui se la mirá pensatiu y creuat de braços. ¿Qué de-
via pensar? Aquell raig de sol, després de una nit tan crúa y trista, sem-
blava una burla, una ganyota...

Al comunicar la desgracia als seus companys, prompte s'escampá pel
poble, y allavors lo jutge, lo batlle, lo capellá, dos homens y'l company
del desgraciat per guía, sortiren á recullir aquell cadáver per á donarli
sepultura cristiana. Y passá lo de sempre. Quatre formalitats per á sal-
var la responsabilitat dels vius y cap á la vila altra volta; que'l fret era

molt fi ab tot y ser ja fosa la neu y alçat lo dia.

Xopes les vestidures del mort, anavan degotant aygua seguidament, y'ls homens portantlo al davant, y les autoritats al darrera, feyan via, indiferents, enraho-nant tots á l'hora, escepte'l company del mort, á qui, sens donarsen compte, les llágrimes es-caldavan les galtes marcides.

L'enterro fou també breu, tot lo més breu possible. Abans de que'l fosser li tirés á sobre la calç y les paletades de terra, lo capellá va resar' li unes absoltes... Després, res més.

Dexava'l món aquell pobre home y'l món ni menys sabia son nom, qu'ell també ignorava. Los seus companys no més lo conexían pel sobrenom ab que'l motejaren la primera vegada que'l van conéixer.

Lo pobre, company del desgraciat, l'endemá vá trovar un altre amich ab qui fer son pelegrinatge per la terra, anant á recórrer los poblets propers y les masíes. Com ab l'altre, se feren companys de l'áni-ma desseguida y també, si's mor un d'ells, segurament les llágrimes del company serán les úniques que's vessarán damunt de ses despulles; que'ls pobres que han de passar la vida vianant junts per á no morir de gana, que han de vianar per força, s'estiman molt, y aquella estimació fa que

la voluntat de l'un sí la de l'altre: no son germans, no son fills d'una metexa mare y s'estiman més que si ho fossen.

ALFONS SANS Y ROSSELL

(Dibuxos de J. Pablosa y Já.)

DON RAMON DE CAMPOAMOR

NAT LO DÍA 24 DE SEPTEMBRE DE 1817

† 12 DE FEBRER DE 1901.

ceu de S. M. D.ª Isabel II, senyor Sánchez Gavagnach, es un dels bons mestres de la nostra terra y dels que més la honran, puix que, fill de Barcelona, va distingirse notablement des que fou matricu at al establiment docent que avuy tan dignament dirigeix, com ho comprova lo primer premi guanyat en los exámens d'aquella casa l'any 1861.

Facultat per la naturalesa d'un temperament artístich per excelencia, perfeccioná ses preuades dots ab l'estudi de la armonía y composició ab lo mestre Balart, director aleshores del esmentat Conservatori. No satisfet encara, se'n aná á París, al costat del eminent mestre Auber, tornant en 1871 de la capital de França, ahon havia estat aprop de dos anys. Sería avuy tasca llarga y impropia d'aquestloch pretendre enumerar un per un los seus treballs y composicions musicals.

Dirém tan sols que la seva primera ópera *Kaábba*, qual llibre fou compost pel seu pare, fou estrenada en 1867 en lo Gran Teatre del Liceu, y que més tart, en 1881, obtingué un éxit veritat, de gran ressó, en lo teatre del Circo Barcelonés ab *La Cova dels Orós*, essent la millor comprovació de lo que dihém lo fet de conseguir vintiuena representacions seguides. Les melodies, romançes y chors que té escrits, publicats per les principals cases nacionals y extrangeres, son celebrats per los aymadors de la bona música.

Té escrites varies obres de carácter ténich, entre elles un *Tractat de armonía*, *Historia de la música*, *Didáctica musical* y *La Teoria de la música*, aquesta darrera ab colaboració de don Antoni Buyé.

Amable y modest, es estimat per sos dexebles y companys de professió, y molt merexedor del lloch honorós que tan dignament y ab tant d'acert ocupa.

DON RAMON DE CAMPOAMOR

UNA altra de les glories del sigle XIX ha desaparegut d'aquest món á les primeries del sigle XX. Don Ramón de Campoamor, lo dolç poeta creador de les *Doloras*, l'irónich autor de les *Humoradas*, lo filosófic escriptor del *Drama universal* y *El Licenciado Terralba*, lo cantor épich de *Colón* y de tantes altres obres que han fet les delícies de dues generacions, ha baxat á la tomba á sos 84 anys de vida y quan reposava de sa feconda tasca literaria.

Havía nat á Navia (Asturias), lo día 24 de septembre de 1817; de xicot trasladat á Madrid, hi passá la major part de sa llarga vida, fora d'alguns anys de sa juvenesa que dedicá á la política, havent estat governador de Valencia y diputat diferents vegades. Més son temperament d'home pacífich y amant de la vida de familia, poch s'avenía ab les llyutes parlamentaries y l'esperit inquiet y batallador de la gent de govern. Per axó preferí tancar-se á casa seva, des de hon volava son nom de poeta per tot arréu, y ésser lo censor franch y encoratjador dels escriptors incipients als quals may negava una paraula de consol, portat de sa natural *bon hommie* y sa ingénita afició á la literatura, en la qual brillá tan esplendorosament entre tots los poetes castellans.

Elegit membre de la Real Academia de la Llengua, feu sa entrada en aquella corporació'l día 9 de mars de 1862, llegint un notabilíssim discurs en que feu gala de son talent y prová que manejava ab igual soltura la poesia que la prosa. En una y altra alcançá merescuts llozers y per elles viurá eternament lo seu nom, puix ab sa lira remogué principalment les cordes més sensibles del cor, obtenint sa major predilecció de les dames á les quals endreçá lo més triat de les seves rimes.

Ja agotada la seva inspiració y retirat de temps del conreu de les lletres morí'l día 12 de febrer ultim en sa patriarcal casa de Madrid.

En F.^o de P. Sánchez Gavagnach.

L' autor de la inspirada composició musical que acompanya aquest número, l'il·lustrat director general del Conservatori del Li-

FRANCISCO DE P. SÁNCHEZ GAVAGNACH,
autor de la peça de música que acompanya aquest número.

S. M. LA REYNA GUILLEMINA DE HOLANDA.

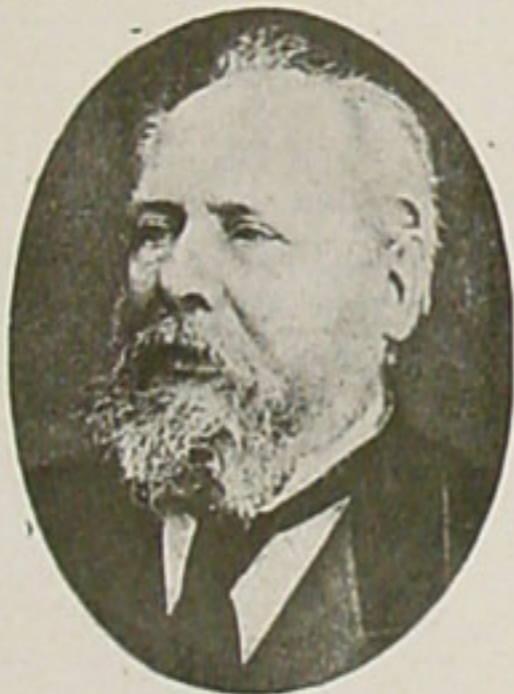
ACTUALITATS

DE

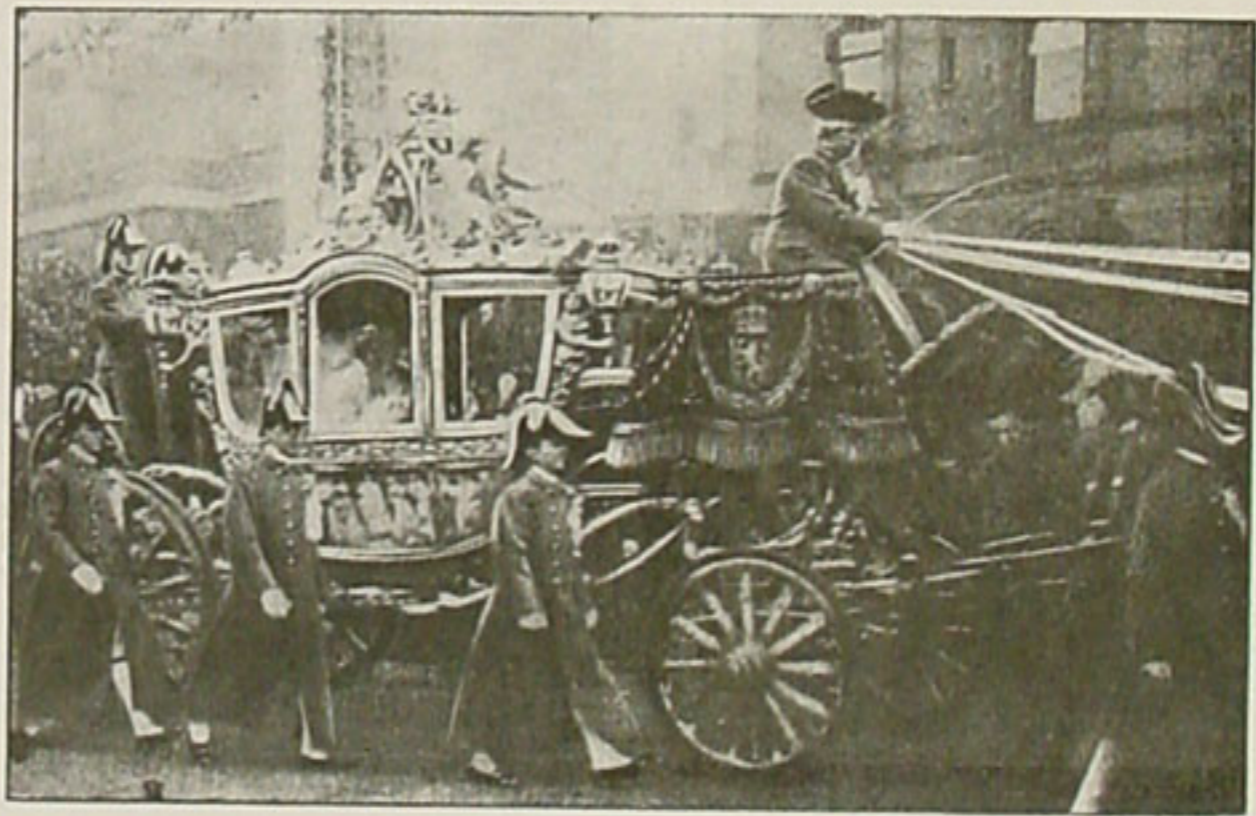
HOLANDA

S. A. ENRICH DE MECHILEMBOURG-SCHWERIN,
ESPÓS DE LA REYNA GUILLEMINA.

S. M. GUILLEM III D'ORANGE
DE NASSAU, REY DE HOLANDA,
FARE DE LA REYNA GUILLEMINA.

LA CARROSSA REAL TORNANT DEL CASAMENT.

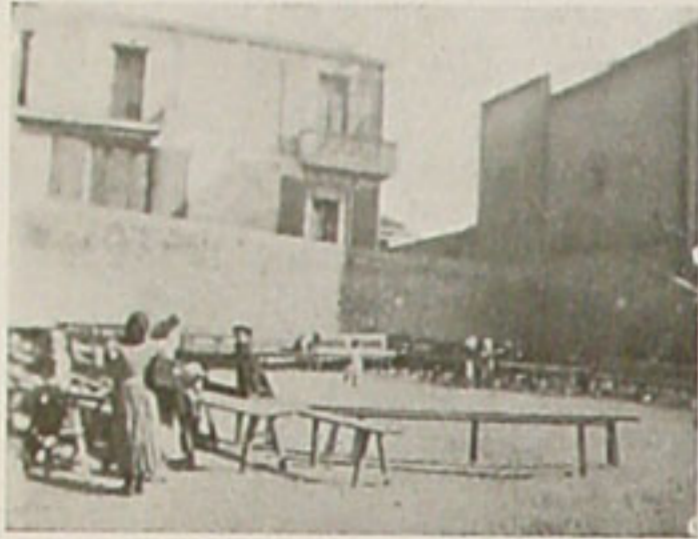

PALAU REAL DE LA HAYA,
RESIDENCIA DE S. M. LA REYNA GUILLEMINA.

MEDALLA CONMEMORATIVA DE LA REGENCIA.

LO BALL DE LES GITANES AL VALLÉS

LA PLAÇA DE RIPOlLET AVANTS DE LA FESTA.

ASPECTE DE LA PLAÇA DE MOLLET.

ENTRADA DE LA COLLA DE PARETS
À LA PLAÇA DE RIPOlLET.

LA COLLA DE RIPOlLET A MOLLET.

AL BO DE LA FESTA

(Fot. de LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA.)

L'ORFEO CATALA AL LICEU

LLUÍS Hector Berlioz, autor de la missa de Requiem que'ns han donat a conèixer per primera vegada en lo gran Teatre, va néixer en la Cote-Saint-André lo 11 de desembre de 1803, y va morir a París lo 8 de mars de 1869. Sa imaginació exaltada a la que va donar sempre llarchs axamples feu que dexés la carrera de metge, malgrat la oposició dels seus pares, per a estudiar la música, veyentse obligat per a guanyarse la vida, puix que son pare va suprimirli la pensió anyal que li passava, a cantar com corista en lo Institut dramàtic.

En 1830 la seva *Cantata Sardana-pal* li va valer lo primer gran premi de Roma; estant en aquella ciutat va

escriure les ouvertures *Rey Leur y Rob-Roy*; lo poema sinfònic ab cant *Lelio* y una missa en la qual M. J. Tiersot hi ha trovat los primers croquis del célebre *Tubamirun* del Requiem. *La Condemna del Faust*, *La Infantesa de Cristo*, *Romeu y Julieta*, *Lo Carnaval de Venecia* y moltes altres obres musicals escrigué Berlioz, però la que ell preferia sobre totes, es la gran *Missa de Requiem*, puix en una carta del 11 de janer deya: Si deguessen cremar totes les meves obres, menys una, es per la *Missa de Requiem* que demanaria gracia.

Berlioz, fundador de la música descriptiva, ó millor dit programàtica, quals principis fonamentals avuy son ja admesos, té'l gran mèrit de haver inspirat a l'art de la orquestació una nova vida.

Al Orfeó Catalá, que compareix tot seguit allà hon se tracta de fer art de debó y als mestres Nicolau y Millet, hem d'agrahir una vegada més tots los entusiastes de la bona música que haguém pogut admirar les belleses del *Requiem*.

No creyém aquesta ocasió oportuna per a explicar als nostres apreciables llegidors qui es l'Orfeó Catalá, y qui son los celebrats mestres, nostres compatricis En Nicolau y En Millet, ni molt menos creyém

LLUIS HECTOR BERLIOZ
NAT EL 11 DESEMBRE DE 1803.
† EL 8 DE MARS DE 1868.

que vingui a tom explicar los mèrits del un y dels altres contrets en públiques lluytes del art que han valgut a tots honrosos premis y franques felicitacions de compatricis y forasters.

Al reproduhir en aquestes planes la patriòtica senyera de aquella institució y los retratos dels celebrats mestres que dirigexen los actuals concerts del Liceu, ho fem sols pera que servexi d'aplauso y d'estímul a la vegada, per a que seguexin treballant per l'art catalá, qu'es lo guayta avansat de la renaxensa de la nostra terra.

Durant los concerts actuals, hem vist al Orfeó correcte y segur en tots los números; la orquesta ajustadíssima y En Nicolau encer-

tat en la direcció, marcant clara y enèrgicament entrades y compás per a dursen la intenció d'aquella gran massa coral y instrumental, fent que'ls dos concerts donats fossen dos éxits grandiosos, y que demanés lo públich varies vegades al prosceni als mestres Nicolau y Millet, per a tributárloshi xardorosos y espontanis aplaudiments.

Ben segur que en los demás concerts anunciats passarà lo meteix, puix a més d'estar formats d'un triat repertori En Straus, altra novetat estrangera de la que pensém ocuparnos a la seva hora, dirigira lo tercer y quart.

Devém, donchs, los entusiastes de la bona música y ay-

mants del bon nom de nostra terra, assistir a tots los concerts qu'en la present Quaresma donará lo benemèrit y may prou celebrat «Orfeó Catalá», en lo Gran Teatre del Liceu, per a donar axís una nova y elocuent prova de la nostra adhesió a tots aquells que tant se desvetllan y treballan per a enaltir lo bon nom artístic de Catalunya, que es la fita hon tots los que'ns preciém de bon catalans devém enmenar nostres passos.

LOS MTRES. NICOLAU Y MILLET.

G.

GERMANOR CATALANO-PROVENÇAL

II

LA TERRA DELS FELIBRES

ARLÉS,
RUNES DEL TEATRE GRECH

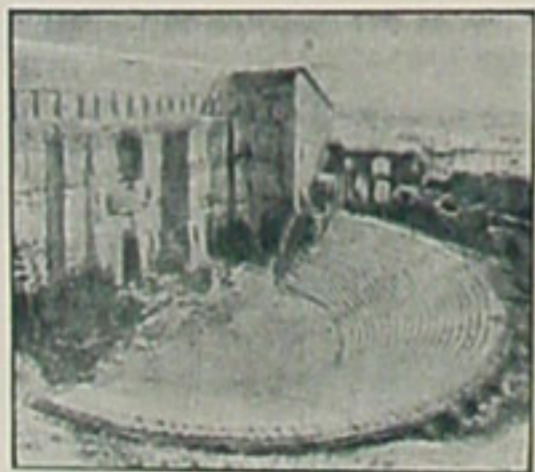
No es pas Provença sols, no hi caben ells en tan poca terra, ne necessitan més per corre. Quants «Santo-Estelo» diferents podrien fer, si no més tinguessen aquell troçet de res! Per axò s'han apoderat de tot lo mig-dia de França, es á dir del Lenguadoc, del Llemosí y de la Aquitània, les tres regions vehines y fins de la República sencera; á Catalunya meteix, també hi dominan.

Com ja varem dir, les «maintenances» felibres son quatre, comprenent tots los passos de llengua provençal. Se tractava de constituirne un'altra á París, que hauria pres lo nom de septentrional, y en Morieton, «cancelié», compta á Catalunya com á una d'elles.

Al parlar de Provença, ja que generalment es per alabarla, com á mare dels trovadors y dels felibres, s'ha d'entendre tota la patria d'aquestos, es á dir, tota la part meridional de la vehina nació, fusionada per la comunitat d'origen, de costums y de llengua. L'ús de la paraula en aquesta acepció, sens aclariment, ha donat lloch á moltes confusions.

La terra es admirable, los helens, que la colonisaren, l'han embellida; continuaren llur obra'ls romans, la hermozejaren també'ls mig-evuls, tot espoliantla, y avuy día, los cadets cigalers y felibres, tot peregrinant, van plantant aquí y allà hermoses escultures, monuments d'art, en recordança dels que foren.

Los grechs avans de fundar Portus-Venesis á la frontera y Emporion á Catalunya, dexaren á la costa y al interior de Provença joyes hermosíssimes: Marsalia, Narbona, Postus, Hérculis, Monoicum, Pomponiana, Taorentium. Les despulles que han aguantat les embestides del temps, com lo teatre d'Arles, los anfiteatres de Nimes y d'Orange, l'arch y la tomba de Sant Remy la «Casa quadrada» de Nimes, l'arch de triomf d'Orange, lo relleu de Tourne, y'ls que s'han anat trovant en escavacions successives, com la lápida d'Antibes, l'Afrodita de Frejus, la Venus d'Arles, y l'Afrodita arcaica de Marsella, fites de passades civilisacions, son altres tants testimonis de la estima en que tenian á Provença fenicis y cartaginesos, grechs, romans y galesos.

ORANGE.—ANFITEATRE.

Provença y en general, tot lo mig-dia francés, anomenat per Herodot, país dels Ly-

NIÇA.

gis ha estat la regió més somoguda pels continuats cambis de límits que França sofreix de sigle en sigle.

En los tres primers de la era cristiana se divideix en Aquitània y Galia Narbonesa, la divisió de Diocleciá la converteix en Dióccesis de Viena. Després de la invasió dels barbres, Narbona y Beziers, y tota aquella faixa de terra fins al mar, passa ab Catalunya á formar part del regne dels Wisigots espanyols.

De la boyrosa edat mitjana procedexen les demarcacions històriques que han adoptat los felibres. Lo ducat d'Aquitània, després de Guyena, se dividí en Gasconya, Guyena y Poitou. Lo comtat de Provença, que comprenia la Narbonesa y'l comtat de Foix, fou més tart de Tolosa. La divisió de Lenguadoc vé del 1300, la del Lemouzi no aparegué fins á darrers de 1500 ó principis del 1600.

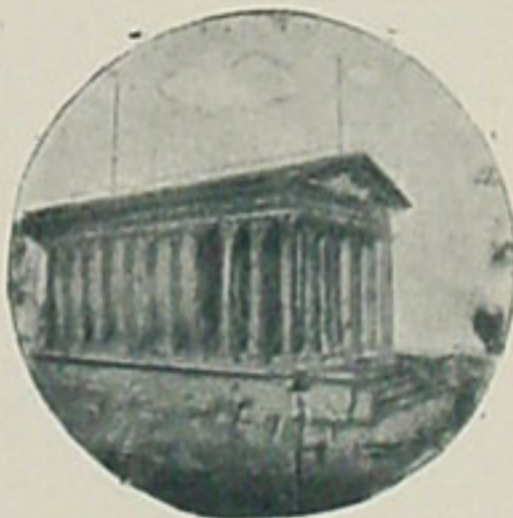
Durant la Revolució francesa, la Convenció va establir la divisió en departaments, que ab molt poques variants se conserva avuy encara.

Segons la opinió dels principals capouliés, pot considerarse tancat lo país dels felibres pels límits septentrionals dels departaments: Gironde, Dordogne, Haute-Vienne, Puy-de-Dôme, Haute-Loire, Ardèche, Drôme, Hautes-Alpes; al Est té'ls Alpes, al Sur lo Mediterrani y'ls Pirineus, y al Oest l'Atlántich.

La llengua d'oc, qu'es la dels felibres, se conserva molt pura á Provença y Lenguadoc y ha estat definitivament fixada per En Mistral en son Diccionari; lo llemosí y'l proiteoi, variants de la llengua mare, son també molt comuns, y en les ciutats populosas, com Marsella, Burdeus, Toulon y Niça, hon los contactes ab lo francés han estat més immediats, lo poble parla'l patonés, corrupció d'abdós llenguatges.

LEMOUZI.—CASTELL DE BONNEVAL.

NIMES.—LA CASA QUADRADA.

MARSELLA DES' DE' L PORT.

Per acabar de fer hermós lo país, la imaginació dels tamboriners y contayres, de les velles y dels poetes, escalfada pel sol, ha umplert la volta blava del cel de fantasmes y de besties, d'espirits y de sants, may atormen-

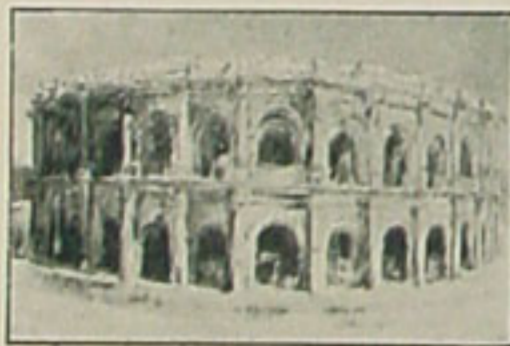
tadors y tristos com los de les costes septentrionals, may voluptuosos y temptadors com los africans, sinó infantils y amables, fins los que fan més por.

A Tarascon, Santa Marta va lligar la Tarasca, llegenda que té ses variants á Baux y á Noves; á Antibes se ensenyan los

ARLÉS.—CLAUSTRE ROMÁNICH.

monstruosos *cercus*; La Camanga y la Crau tenen llurs histories paganes y cristianes; Arlés conta fantasmagories de les muralles y del home de bronzo; Sant Remy ensenya'l xiprés y'ls «antichs»; los Alpins la espluga de les fades, y cada herba, cada pedra conserva una rondalla ó un recort dels papes, y les més grosses la petjada d'algún sant ó amaguen la tomba d'un «trouvère» retrassat, quals ossos buscan los felibres.

NIMES.—ANFITEATRE.

SAINT-BONNET LARIVIÈRE.

Les costums son ben típiques, la llengua rica y sonora, la terra escalfada per lo sol bullent, les dones boniques, com poques n'hi haja, y'ls poetes fecons, imaginatius y amables.

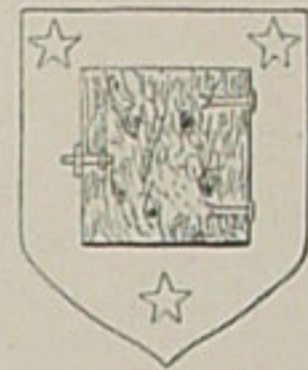
La vida de Provença es molt característica, tenen son ball nacional, la farandola; son vent nacional, lo mistral; lo menjar nacional es l'aïoli; lo tambourin los hi dona la música, també

ben propia d'ells, y la mar blava, que retalla la costa en capritxoses «calancos» cura los *spleen* dels viciosos vinguts del nort que fan tanta pega al costat dels forçuts marselesos y dels robusts «porto-fais» d'Avinyó, com llurs dones al costat de les hermoses arlesianes.

Aquell vent endemoniat, lo mistral, que ve del Africa, carregat del baf ardent del Sahara y de sos extranys misatges, los hi remou les cames, los hi sotrega'l cap, los hi enforteix lo coll perque pugan resistir los alls y l'oli que continuament engoleixen, toca la panxa de les cigales y axeca munts de pols que, escalfada pel sol, us crema la cara com brases. De tot axó'n surt un concert de crits y de sorolls, un conjunt de moviments y de gests, un doll de paraules, que casi may desentonan, tot alló,

PORT DE TOULON.

ESCUT DE USELL.

consonant, unísson, en ordre natural y espontani, resulta alegre y artístich.

Per qué descriure aquell país, á qué alabarlo si tothóm lo coneix y tothóm lo té per un lloch de delícies! Ell fou lo nus de la civilisació grega ab la dels barbres, palestra dels galesos heróichs ab los refinats romans, aturador de la invasió musulmana, terra dels trovadors, patria dels tristos perseguits, albigeros y templaris; en ell s'enclou la que feu un día enveja á Roma com á cort papal y ell dona avuy l'esclat del sol ardent, la be-

ESCUT DELS CORPS DE LA VILLE DE POITIERS.

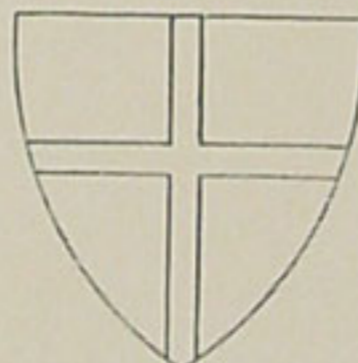
ESCUT DE AVIGNON.

llesa de ses dones y'ls perfums de ses llegendes als restauradors de la més hermosa llengua llatina.

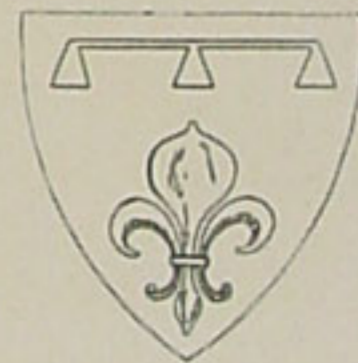
Si ab tots aquests títols al agrahiment del món, encara no la conexeu la hermosa terra, no son les descripcions, estadístiques ni vistes per férvosla conèixer.

Aneuhi!

VÍCTOR OLIVA

ESCUT DE MARSELLA.

ESCUT DE PROVENÇA.

NOSTRES GRAVATS

DON BARTOMEU ROBERT Y VARZÁBAL

No es necessari explicar fil per randa qui es don Bartomeu Robert, elegit, per les Societats Econòmiques de la regió de Barcelona, Senador del Regne lo dia 24 del passat febrer. De sobres coneix tothom al eminent doctor, al distingit catòlic de la Universitat catalana y actual president del Ateneu Barcelonés.

Nosaltres, davant de la unanimitat de aquella votació, no fem més que publicar son retrato, com un tribut a ses rellevants qualitats científiques, ja que de son preclar talent pot esperarne molt la terra catalana.

Rebí lo Doctor Robert la nostra més coral felicitació pel honorós nomenament de que ha estat obecte per part de les importants Societats Econòmiques de la nostra regió.

SARRIÀ.—PASSEIG DEL BISBE MORGADES

Després dels homenatges dedicats a la memoria del digníssim Bisbe d'aquesta Diòcesi don Joseph Morgades y Gili, per tota Catalunya, la vehina població de Sarrià, per acort del seu Ajuntament, va celebrar una solemne sessió necrològica, en la que'l distingit escriptor En Lluís C. Viada va llegir una bonica y correcta biografia del Doctor Morgades, y poesíes originals los senyors Lluís Tintoré y Joan Camps.

Seguidament se dirigí la comitiva, acompanyada de la banda del Institut de Salesians, que va amenisar l'anterior acte, al passeig dit de la Bonanova, per a destapar la placa que des d'aquell instant dona'l nom del anyorat Prelat a la esmentada via. L'alcalde de Sarrià, senyer Miralles, va descobrir la artística placa, dibuix del reputat calígrafo senyor Floa y Calcat, donant oficialment lo nom del Bisbe a aquell passeig.

GENT DE CASA, PER MARIAN FOIX.

— Es ell mateix, ja'l veig. ¡Mira'l focovergenya!

Marian Foix
1901

EN RAMON PICÓ Y CAMPAMAR

ACTUAL PRESIDENT DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA.

Elegit per aquella patriòtica societat lo dia 29 de desembre últim, va obrir lo 8 de febrer la serie de conferencies ab un hermosíssim discurs inaugural, que porta'l títol de «Un poeta imperialista del sigle v», y que per sí sol seria prou pera donar nom a un escriptor si aqueix no'l tenia guanyat com lo té En Ramon Picó, puix a més d'ésser escriptor erudit, atildat y correcte, es Mestre en Gay Saber des del 3 de maig de 1885, y porta escrites nombroses y inspirades composicions que li donan un lloch preeminent en les esferes del Parnás de la nostra patria.

Fill de la hermosa illa mallorquina, no ha olvidat may aquella *Rogueta* ab tot y tants anys de viure entre nosaltres; demostrant l'afecte que sent per sa patria, Pollensa, la ofrena que feu de un dels millors premis guanyats per ell als Jochs Florals a la Mare de Deu del Puig de aquella població, quals compatricis, apreciand les dots del senyor Picó, l'han honrat fa poch temps ab un dels nomenaments més valiosos de que's pot ser obecte durant la vida. Rebí la nostra humil felicitació.

N'ARTHUR OSONA

A la edat de 60 anys nos ha dexat N'Arthur Osona, conexedor y conegut de tot Catalunya, per haverla recorreguda per tots indrets durant les nombroses excursions per ell realitzades. Fruyts del seu importantíssim treball son los itineraris que dexa publicats, que no podém detallar per falta d'espai, que facilitan en gran manera la tasca dels excursionistes de avuy.

Fou un dels més entusiastes y un dels més fermes puntals del Centre Excursionista de Catalunya, del que a l'hora de sa mort també s'ha recordat. Lo molt ilustre Concell general d'Andorra va nomenarlo fill adoptiu d'aquella República, essent ademés soci del Clup Alpi Francés.

Era un catalá de cor, franch, expansiu, treballador, sobri y honrat. Catalunya deu agrahirli los seus serveys.

LO CASAMENT DE LA PRINCESA DE ASTURIES

La capella del palau real de Madrid presentava, al matí del dia 14 del passat febrer, un aspecte solemníssim, que segurament no oblidarán los que pogueren contemplar la celebració de tan tendra festa de familia.

Lo dibuix del nostre corresponsal, que publiquem en aquest número, dona cabal idea als benvolguts llegidors, d'aquell solemne acte.

CASAMENT DE LA REYNA GUILLEMINA D'HOLANDA

Exemple hermós del afecte que tot un poble professa a son Monarca, es lo que oferexen los holandesos ab son entusiasme per la Reyna Guillemina. Ja ben patentisat al temps de la coronació d'aquesta, dos anys y mig entera, s'ha posat ara novament de manifest ab motiu del casament de la jova y agraciada Sobirana ab lo duch Enrich de Mecklemburg-Schwerin, efectuat lo dia 7 de febrer a La Haya.

La gran gentada que s'empenyia pels carrers de la capital, profusament engalanats ab domassos y penjarelles dels colors nacionals, durant lo pas del corteig des del palau real a la *Groote Kerk*, ó sia la iglesia hon se celebrá la cerimonia religiosa, y les aclamacions tributades als nuvis, feren veure les grans esperances que tenen posades los seus súbdits en la Reyna Guillemina y'l bon recort que guardan del regnat de son pare, lo difunt Guillelm III d'Orange de Nassau y de la Regencia de sa mare la Reyna Emma.

LO BALL DE GITANES AL VALLÉS

Lo ball de les gitanes es un espectacle ben popular. Avuy dia se conserva aquell ball a la comarca del Vallés y es lo més popular y més general dels dies de Carnestoltes.

Per al qui no tinga noticia del ball, cal advertir que aquestes gitanes, no son gitanes. Son xamoses nenes vestides ab vestits vaporosos, blanchs y de llampants colors, ab botina blanca y mitjes de color, arriassades y ab flors al cap; devegades, en lloch d'elles hi há noyes ja grans, que, naturalment, se presentan tan empolaynades com los hi permet la seva modesta posició y devegades més de lo que'ls hi permet.

Los balladors son los jovens més lluhits del poble. Solen presentarse en mànegues de camisa, espartenyas, mitjes de color y camals.

Ballan diferentes contradances, a voltes ab ayres de «jota» y formant capritxoses figures.

S'estableix gran competencia en les colles per quina se presenta millor y balla més bé.

Cuydan del orde los «diablots», que mouen una gran gresca fent petar les xurriaques, esquellotejant y baladrejant.

RIMA

LETRA D'EN

Manuel Rocamora

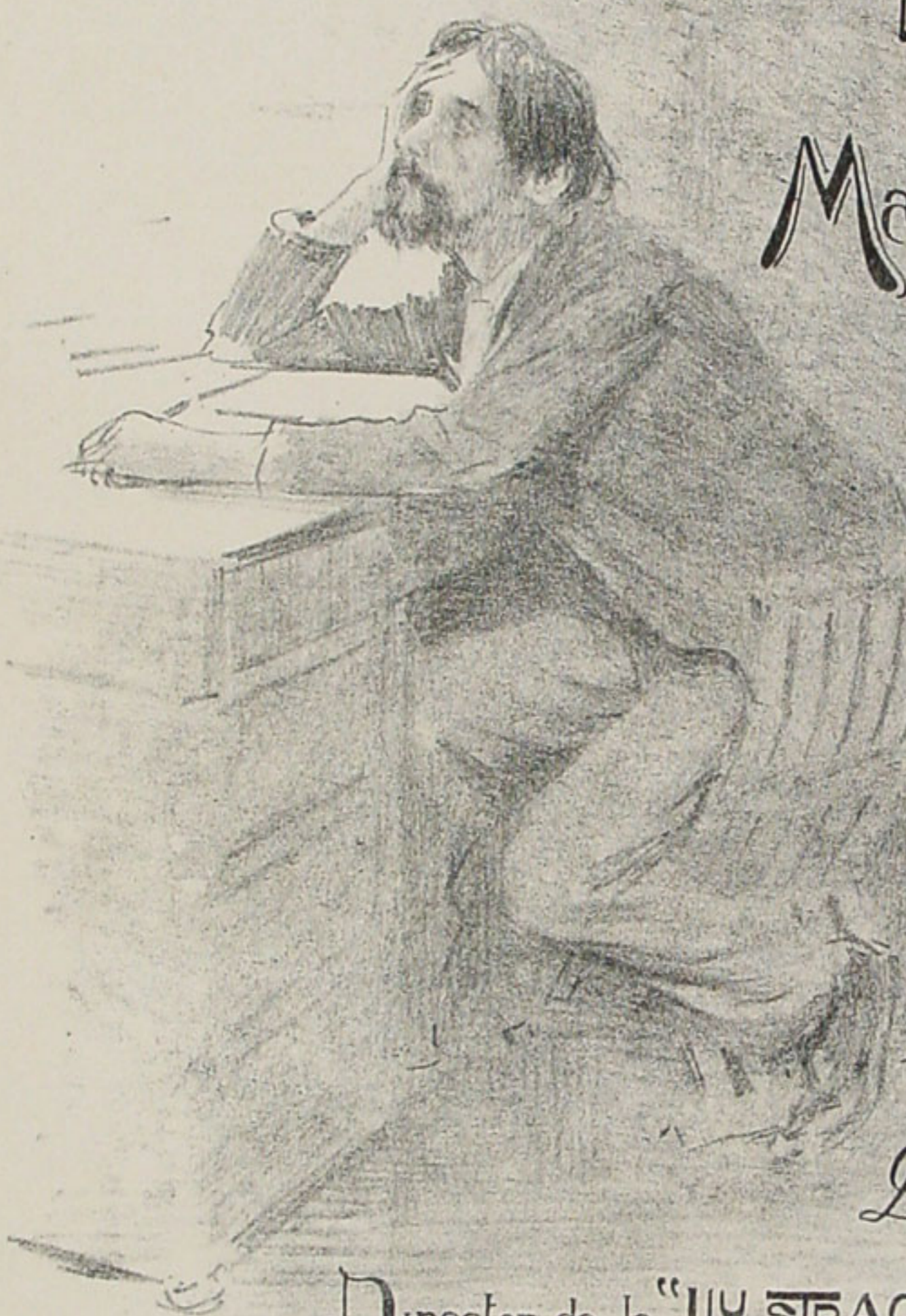
MÚSICA D'EN

Fran. de P.
Sanchez
Gavagnach

Dedicada al

Director de la "ILUSTRACIÓ LLEVANTINA"

en Joseph Alemany y Borrás

RIMA

Piano. *Mogudet.* *p* *allargant.* *a temps.* *allargant.* *a temps.* *allargant.*

Veü. *a temps.* *allargant.* *ppp* *poch á poquet.* Las o -

na - das van y ve - nen, los au - cells ve - nen y van — i - lu - sions quealcorni-

- a - van ja fa temps quen'hanvo - lat; ja fa tempsquen'han vo - lat. — Y mon *poch mes.*

corcomniu buyt que - da _____ sol y vernfretcom lo glas, ah _____ las o -

- na - das van y ve - nen; los au - cells ve - nen y van. _____

poch á poch.

Mossos - pirs prou fan sa vi - a mes con - tes - ta no'n tin - drán, _____ que la o -

na - da de ven - tu - ra ja no tor - na quan se'n vá; ja no tor na quan se'n

poch mes.

vá. Mossos pirs proufan sa vi - a mes con - tes ta no'n tin - drán ah

las o - na - das van y ve - nen; los au - cells ve - nen y van.

2 *And.* *pp*

Lleuger.

p

companyia dramàtica dirigida per la actriu Italia Vitaliani, s'ha repartit un album hont se llegexen judicis encomiàstics d'aquella, firmats per diferents autors italians, y s'hi intercalan magnífics retrats que la presentan en lo transcurs de sa vida y en los principals personatges de les obres que interpreta.

••

ASSOCIACIÓ CATALANISTA DE LLEYDA: — Convocatoriya pera'l Certamen que celebrará en la vinent Festa major.

En aquest Cartell s'ofereixen quinze premis de distinta valua als autors de les millors composicions que hi optin, versant sobre variats temas en vers ó prosa, que en ell se detallan, havent de presentarse

en la forma acostumada, al Secretari del Jurat, don Manel Roger de Lloria, advocat, carrer de la Palma, número 6, segón, avans del pròxim día primer de maig.

••

PRIMER CERTAMEN LITERARI DE BERGA.

També quinze premis de variat valor son los oferts als poetas y prosadors que prenguin part en aquest concurs, que s'anuncia pera distribuirlos á sos guanyadors lo día 24 de juny que vé, en la ciutat de Berga. Los treballs han d'enviarse, en la forma ordinaria, al senyor Secretari del Jurat, Plaasseta de la Ciutat, número 41, pis primer, per tot lo día 22 de maig vinent.

CURIOSITATS

Y PASSATEMPS

CONSERVACIÓ DE LES PATATES

Lo gran consím que per tot arreu se fa de les patates, ha fet que s'haja generalisat pel estranger lo procediment de conservarles per temps il·limitat per medi de la dessecació.

Les patates axís conservades, sens perdre cap de llurs preuhades qualitats, son de més fácil transport, resultan més barates que les fresques després d'ésser transportades y no están subjectes ni á alteracions ni á grans variacions de preu.

Per secarles, se trian las de superfície llisa, perfectament senceres y enterament madures, y després

St. Ramon de Penyafort
Cansó Popular Catalana

La mare de Deu un roser plantava; d'aquell sant roser n'ha nada una planta.

Sant Ramón n'ha nat, fill de Vilafranca, confessor de reys, de reys y de papas.

Confessava un Rey que en pecat n'estava, lo pecat n'es gran Ramón se n'esglaya.

No ploréu, Ramón, que'l pecat s'acaba; si no'm perdonéu se'n perdrá la Espanya.

Ramón se'n va al port á llogá una barca. Ne trova un barquer: ¿Voléu embarcarme?

Lo barquer li diu que'l Rey l'en privava de podé embarcar capellans ni frares ni estudiants de la cota llarga. Miréu Sant Ramón quína n'ha pensada!

Tira'l manto al mar per ferli de barca, y lo gayatet per arbre posava, y ab lo Sant cordó bandera molt santá. Montjuich lo veu vaxell assenyala.

Tots los mariners ixen á muralla: ¡Jesús! ¿qué es alló? ¿es galera ó barca?

No n'es vaxell, no, ni galera armada, que n'es Sant Ramón que ha fet un miracle.

La mare de Deu un roser plantava; d'aquell sant roser n'ha nada una planta.

Sant Ramón n'ha nat, fill de Vilafranca, confessor de reys, de reys y de papas.

Confessava un Rey que en pecat n'estava, lo pecat n'es gran Ramón se n'esglaya.

No ploréu, Ramón, que'l pecat s'acaba; si no'm perdonéu se'n perdrá la Espanya.

Ramón se'n va al port á llogá una barca. Ne trova un barquer: ¿Voléu embarcarme?

Lo barquer li diu que'l Rey l'en privava de podé embarcar capellans ni frares ni estudiants de la cota llarga. Miréu Sant Ramón quína n'ha pensada!

Tira'l manto al mar per ferli de barca, y lo gayatet per arbre posava, y ab lo Sant cordó bandera molt santá. Montjuich lo veu vaxell assenyala.

Tots los mariners ixen á muralla: ¡Jesús! ¿qué es alló? ¿es galera ó barca?

No n'es vaxell, no, ni galera armada, que n'es Sant Ramón que ha fet un miracle.

CANÇONER POPULAR

La mare de Deu un roser plantava; d'aquell sant roser n'ha nada una planta.

Sant Ramón n'ha nat, fill de Vilafranca, confessor de reys, de reys y de papas.

Confessava un Rey que en pecat n'estava, lo pecat n'es gran Ramón se n'esglaya.

No ploréu, Ramón, que'l pecat s'acaba; si no'm perdonéu se'n perdrá la Espanya.

Ramón se'n va al port á llogá una barca. Ne trova un barquer: ¿Voléu embarcarme?

Lo barquer li diu que'l Rey l'en privava de podé embarcar capellans ni frares ni estudiants de la cota llarga. Miréu Sant Ramón quína n'ha pensada!

Tira'l manto al mar per ferli de barca, y lo gayatet per arbre posava, y ab lo Sant cordó bandera molt santá. Montjuich lo veu vaxell assenyala.

Tots los mariners ixen á muralla: ¡Jesús! ¿qué es alló? ¿es galera ó barca?

No n'es vaxell, no, ni galera armada, que n'es Sant Ramón que ha fet un miracle.

NOTES.—Aquesta cançó comunament se canta ab la tonada de *La Mare de Deu quan era xiqueta*. No fora gens estrany que aquesta fos en lo seu principi sa tonada propia, ó, millor, que la intenció del autor de la lletra fos que's cantés ab aquella tonada que ha d'ésser molt més antiga y que per aquells temps ja devia ésser popular.

La relació del viatge per mar á que's refereix la cançó, no's trova en lo códice de 1351, que fou lo que serví per á sa beatificació (Villanueva, tomo XVIII); però hi fou afegit en 1456. No obstant, en un relleu del capitell d'una columna del sobreclaustre, davant del chor del convent de Santa Caterina (construcció del segle XIII) s'hi veyá á nostre Sant sobre'l mar sostenint ab lo bàcul la punta del mantell.

Es probable que aquesta cançó fos composta per les festes de la seva beatificació (any 1601). — (MILÀ Y FONTANALS).

En Feliú de la Penya relata'l miracle, y diu que feu lo viatge de Mallorca á Barcelona en sis hores.

Lo gremi de pescadors de Barcelona, baix la invocació de Sant Telm, anava cada any lo día 5 de janer á rebre la bandera de Sant Ramón en lo convent de Sant Domingo y la duya á tocar les aygues de la platja en lo lloch ahont aportá lo Sant quan vingué de Mallorca miraculosament sostingut sobre la seva cspa. (Jochs Florals de Barcelona de 1862.—Barcelona antiga en lo segle actual, per en Genís Domingo Reventós, pl. 128).

Lo fet de dirne lo poble *La cançó de Sant Ramón Nonat*, comensantla generalment pel quint vers, s'explica per la universal devoció que Catalunya ha tingut sempre per l'ilustre fill de Portell y per la semblansa de pronunciació de *n'ha nat* y *nonat*.

Los beneficis que s'obtingan en la venda d'aquesta publicació se destinaran á la continuació de la metexa y lo sobrant se cedirá á la Unió Catalanista.

de rentades y posades en oli, se tallan á llesques, posantles á secar pels medis de costúm, dexantles abans deu ó dotze hores á la sal.

Un cop seques poden guardarse molt de temps en barrils ó caxes; y quan se volen gastar no hi há que fer més que tenirles en aygua calenta algunes hores abans, ab lo qual recobran per complert totes les condicions de les patates fresques, de les quals en res se diferencian un cop son cuytes.

COPA NUMÉRICA

- 1 2 3 4 5 6 7 — Opereta catalana.
- 3 6 5 4 7 — Planta marítima.
- 5 4 1 — Peix.
- 2 — Xifra romana.
- 3 6 5 — Entranya.
- 7 — Xifra romana.
- 2 5 4 — Passió.
- 3 4 1 2 5 — Verb.
- 1 6 7 4 3 5 4 — Embarcació.

SALT DE CAVALL

na	lo	se	y si	riós	so	y si	ho
tot	no	no	ca-	ho	sa-	glo-	ri:
en	u-	es	sant	vi,	ba-	no	pa,
ho	se	tro-	na	que	An-	Fru	al
so,	va	A-	tr-	me	fi-	ba-	fer-
me'n	ní	ca-	del	en	vo-	cas	que
sa-	xis	ga-	ní,	quan	al	molt	un
pre-	do-	pen-	dio-	va	que	rós	per

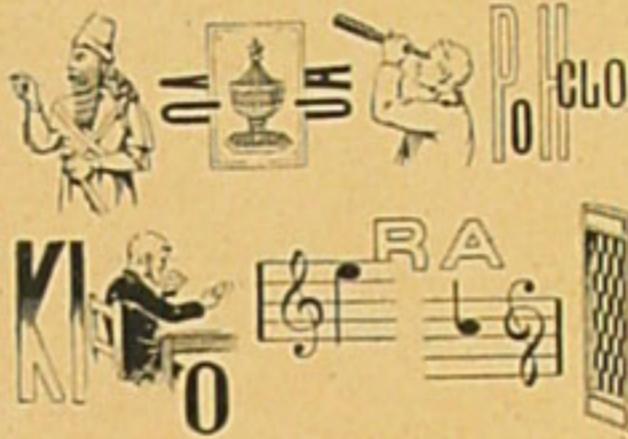
Comença á la casilla (1) y acaba á la (64).

XARADAS

Un tot dintre d'una tot del murmurar predicava y deya: «Qui prima tres no des-prima de paraula.» Tothom queda convençut, y mon bon lector rumiava...

Dos es hu, prima es segona. Tot carrer de Barcelona.

JEROGLIFICH

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT

JEROGLIFICH.—Tot quant farás á Deu ho oferirás.

XARADA.—Bas-to-na-da.

QUADRO SILÁBICH.—Pa-te-na te-xi-da na-da-la.

SUMARI DEL NÚM. 8.

GRAVATS: S. A. R. Donya María de la Mercé de Borbón, princesa de Asturias.—Don Carles de Borbón y Borbón, marit de la princesa.—D. Lluís Ferrer-Vidal y Soler, actual president del «Foment del treball nacional».—Joseph Verdi, eminent músich italiá.—Los nous reys d'Inlaterra: Lo rey Eduard VII y la reyna Alexandrina.—Proclamació del nou rey d'Inlaterra Eduard VII.—Enterro de la reyna Victoria d'Inlaterra.—Es la guardia que passa, quadro de B. Lemeunier.—Port de Barcelona: Aparell mecánich pera la descárrega de carbó mineral.—Balaguer y'ls felibres (grupo fotogràfich).—Títul de felibre d'En Balaguer.—Saló de Cent de Barcelona durant los Jochs Florals de l'any 1868 (dibuix de París).—Emblema del «Felibrige».—Emblema de la «Cigalo».—Escut de la «Escola parisenca del felibrige».—Emblema de la «Societat felibrenca» de París.—Capsalera del «Aioli».—Gent de casa, per Mariano Foix.—Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal.—Joseph Verdi, per X.—Lo senyor Baldomero, per E. Boixet (ilustracions de Apeles Mestres).—Beu sense por (cansoneta), per Sebastiá Farnés.—Al batre'ls canyots (idili), per Salvador Guinot y Vilar.—Germanor catalano-provençal, per Víctor Oliva.—Nostres gravats.—Sport, per J. Elías Juncosa.—Revista de teatres, per L. F.—Bibliografía.—Curiositats y passatems.—Anuncis.

MODES: Crónica parisenca, per Juliette.—Nostres figurins.—Consells práctichs.

ANUNCIS

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(ÚNICA ILUSTRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTÍSTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, Valencia, Baleaps y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any... 11 pessetes.

Un any... 20 »

Extranger.

Un any... 25 franchs.

A Filipines, Cuba, Puerto-Rico y demés paissos de l'América llatina, fixarán los preus los senyors corresponsals.

Pagos á la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(primera época.)

Se trova de venda á n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTIQUES TAPES PERA GUARDAR

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

apropiades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostres corresponsals.